

(Time: 2 ½ Hours)

[Total Marks: 75]

N.B.:-For 75 Marks Students Time allowed 2½ Hours and All questions are **compulsory**.

75 मार्कचा पेपर सोडविणाऱ्या विद्यार्थ्यांना वेळ २ ½ आणि सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

For 60 Marks Students Time allowed 2 Hours and 1 to 4 questions are **compulsory**.

60 मार्कचा पेपर सोडविणाऱ्या विद्यार्थ्यांना वेळ २ आणि १ ते ४ प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

Text: - Advance Grammar

Q.1. (A) Translate into Marathi/English.

[15]

मराठी / इंग्रजीमध्ये भाषांतर करा.

१. एवं बोधिसत्तेन कारणे कथितेपि सा बालदेवता अनुपधारेत्वा एकदिवसं भैरवरूपारम्भणं दस्सेत्वा ते सीहव्यग्रे पलापेसि। मनुस्सा तेसं पदवलज्जं अदिस्वा “सीहव्यग्घा अज्जं वनसण्डं गता”ति जत्वा वनसण्डस्स एकपस्सं छिन्दिसु। देवता बोधिसत्तं उपसङ्कमित्वा “अहं, सम्म, तव वचनं अकत्वा ते पलापेसि, इदानी तेसं गतभावं जत्वा मनुस्सा वनसण्डं छिन्दन्ति, किं नु खो कातब्ब”न्ति वत्वा “इदानी ते असुकवनसण्डे नाम वसन्ति, गन्त्वा ते आनेही”ति वुत्ता तत्थ गन्त्वा तेसं पुरतो ठत्वा अज्जलिं पग्गह्ढ ततियं गाथमाह-

“एथ व्यग्घा निवत्तहो, पच्चुपेथ महावनं।

मा वनं छिन्दि निव्यग्घं, व्यग्घा माहेसु निव्वना”ति ॥

ते एवं ताय देवताय याचियमानापि “गच्छ त्वं, न मयं आगमिस्सामा”ति पटिक्खिपिसुयेव। देवता एकिकाव वनसण्डं पच्चागच्छि। मनुस्सापि कतिपाहेनेव सब्बं वनं छिन्दित्वा खेत्तानि करित्वा कसिकम्मं करिंसु।

Or/ किंवा

२. सीहो निरोगो हुत्वा एकदिवसं एकं वनमहिंसं वधित्वा खादति। सकुणो “वीमंसिस्सामि न”न्ति तस्स उपरिभागे साखाय निलीयित्वा तेन सद्धिं सल्लपन्तो पठमं गाथमाह-

“अकरम्हस ते किच्चं, यं बलं अहुवम्हसे।

मिगराज नमो त्यत्थु, अपि किञ्चि लभामसे”ति ॥

तं सुत्वा सीहो दुतियं गाथमाह-

“मम लोहितभक्खस्स, निच्चं लुद्धानि कुब्बतो।

दन्तन्तरगतो सन्तो, तं बहुं यम्मि जीवसी”ति ॥

तं सुत्वा सकुणो इतरा द्वे गाथा अभसि-

“अकतज्जुमकत्तारं, कतस्स अप्पटिकारकं।

यस्मिं कतज्जुता नत्थि, निरत्था तस्स सेवना ॥

“यस्स सम्मुखचिण्णेन, मित्तधम्मो न लब्धति।

अनुसूयमनक्कोसं, सणिकं तम्हा अपक्कमे”न्ति ॥

एवं वत्वा सो सकुणो पक्कामि।

(B) Attempt any **one** of two any comprehension and write answers in Pali.

दोन आकलनशक्तीपर उताऱ्यापैकी कोणत्याही एका उताऱ्याची उत्तरे पालित लिहा.

i) द्वे किर कुलपुत्ता अनुराधपुरा निक्खमित्वा अनुपुब्बेन थूपारामे पव्वजिंसु। तेसु एको द्वे मातिका पगुणा कत्वा पच्चवस्सिको हुत्वा पवारेत्वा पाचिनखण्डराजिं नाम गतो। एको तथेव वसति। पाचिनखण्डराजिगतो तथ चिरं वसित्वा थेरो हुत्वा चिन्तेसि “पटिसल्लानसारुप्पमिदं ठानं, हन्द नं सहायकस्सापि आरोचेमी”ति। ततो निक्खमित्वा अनुपुब्बेन थूपारामं पाविसि। पविसन्तंयेव च नं दिस्वा समानवस्सिकत्थेरो पच्चुग्गन्त्वा पत्तचीवरं पटिग्गहेत्वा वत्तं अकासि। आगन्तुकत्थेरो सेनासनं पविसित्वा चिन्तेसि “इदानि मे सहायो सपिं वा फाणितं वा पानकं वा पेसेस्सति। अयज्झि इमस्मिं नगरे चिरनिवासी”ति। सो रत्ति अलद्धा पातो चिन्तेसि “इदानि उपट्ठाकेहि गहितं यागुखज्जकं पेसेस्सती”ति। तम्पि अदिस्वा “पहिणन्ता नत्थि, पविट्ठस्स मज्जे दस्सती”ति पातोव तेन सद्धिं गामं पाविसि।

i] द्वे कलपुत्ता कुहिं पव्वजिंसु?

ii] तदा एको कुहिं गतो?

iii] थेरो हुत्वा किं चिन्तेत्वा किं अकासि?

ii) तेसु एवं कतिकं कत्वा विहरन्तेसु एकदिवसं सा उपासिका सप्पितेलफाणितादीनि गाहापेत्वा दासदासिकम्मकरादीहि परिवुता सायन्हसमये तं विहारं गन्त्वा विहारमज्झे भिक्खू अदिस्वा, “कहं नु खो, अय्या, गता”ति पुरिसे पुच्छित्वा, “अत्तनो अत्तनो रत्तिट्ठानदिवाट्ठानेसु निसिन्ना भविस्सन्ति, अय्ये”ति वुत्ते, “किं नु खो कत्वा दट्ठं सक्खिस्सामी”ति आह। अथ नं भिक्खुसङ्घस्स कतिकवत्तं जाननमनुस्सा आहंसु-“घण्डिया पहताय सन्निपतिस्सन्ति, अय्ये”ति। सा च घण्डिं पहरापेसि। भिक्खू घण्डिसद्वं सुत्वा, “कस्सचि अफासुकं भविस्सती”ति सकसकट्ठानेहि निक्खमित्वा विहारमज्झे सन्निपतिंसु। द्वेपि जना एकमग्गेनागता नाम नत्थि। उपासिका एकेकट्ठानतो एकेकमेव आगच्छन्तं दिस्वा, “मम पुत्तेहि अज्जमज्जं कलहो कतो भविस्सती”ति चिन्तेत्वा भिक्खुसङ्घं वन्दित्वा पुच्छि-“कलहं नु खो, भन्ते, करित्था”ति? “नकरोम, महाउपासिके”ति।

i] उपासिका भिक्खू अदिस्वा किं पुच्छि?

ii] भिक्खुसङ्घं केन उपायेन सन्निपतन्ता अहेसुं?

iii] उपासिका एककट्ठानतो एकमेव भिक्खु आगच्छन्तं दिस्वा किं चिन्तेसि?

Q. 2. (A) (I) Translate the vocabulary into **Marathi / English**.

[15]

खालील शब्दसंग्रहाचे मराठी किंवा इंग्रजीत भाषांतर करा

(i) परियेसति, गायति, छडेति, पचहि, चित्तं, गहपति, पासाद.

Or / किंवा

उदक, लिखिस्सति, मातुलो, धीवरो, आवाटे, सीह, भविस्सति,

(II) Translate the vocabulary into **Pali**.

खालील शब्दसंग्रहाचे पालित भाषांतर करा .

(ii) अरण्य, उभा राहतो, जिंकतो, बसतो, अनित्य, माकड, वाटतो.

Or / किंवा

मोर, गिलान, विद्यार्थी, भोजन करतो, पाणी पितो, अभ्यास करतो, कुदळ .

(B). Answer the following. (खालील प्रश्नांचे उत्तर लिहा.)

1. What is Vowel Sandhi ? How many are there in Pali grammar? Explain in detail giving suitable examples.

स्वरसन्धि म्हणजे काय? पालि व्याकरणात किती प्रकारच्या संधी आहेत? योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा .

Or / किंवा

2. What is Nigghita sandhi (अनुस्वार सन्धी)? Explain giving suitable examples.

निगमितसन्धि म्हणजे काय? योग्य उदाहरणासह स्पष्टीकरण करा .

Q. 3. (A) Translate into **Pali**. (पालित अनुवाद करा.)

[15]

1. बैल वागेत गवत खाऊन रस्त्यावर झोपतात .

2. नाविक आपल्या घराची दारे उघडतो .

3. सर्व प्राणी सुखी दीर्घायुषी होवोत .

4. धोबी मंत्र्याचे कपडे धुतो .

5. शिष्य बुद्धाबरोबर विहाराकडे जातात .

6. उपासक पंडीतास पश्न विचारतो .

7. श्रमण राजाच्या हस्ते पात्र स्विकारतो .

8. शेतकरी झाडाहून उतरतो .

Or/ किंवा

१. शिकारी व्यापाऱ्यासाठी बकरी मारतो .
२. याचक आपल्या कुऱ्यासह झोपतो .
३. जिन्याहून उतरून मूल हसते .
४. व्यापारी टोपल्यात मासे ठेवतो .
५. सापास दगडांने मारून मुलगा घरात पळतो .
६. मामा आपल्या मुलासह मंचकावर झोपतो .
७. मनुष्य शेतकऱ्यासाठी करवतीने झाड कापतो .
८. घोडा पायांनी सापास मारतो .

B. Construct sentences in Pali.

खालील शब्द संग्रहातील एका शब्दावरून पालित वाक्य बनवा .

- (i) पचाहि, धावति, गिरिराज, गायति, कुपुरिस, याचक्रे, निसिदति.

Or/ किंवा

- (ii) मातुलो, उरग परिवेण, धज, नरा, पणित, रथेन.

Q. 4. (A) Attempt do as directed. (कंसात सांगितल्याप्रमाणे परिवर्तन करा.)

[15]

१. सो गीतं गायति च दारकं रक्खति। (वचन बदला)
२. अस्सा मग्गेन धाविं। (भविष्यकाळात बदला)
३. पुत्ता पव्वतं गच्छिस्सन्ति। (भूतकाळात बदला)
४. फलानि खादितुं मक्कटा रुक्खेसु चरन्ति। (एकवचनात बदला)
५. (कुंभार) सकटेहि घटे आहरन्ति। (कर्ता पालित लिहा)
६. वाणिजो यानेन आपणं गच्छति। (अनेकवचनात बदला)
७. भूपालस्स मनुस्सो दीएं रक्खन्ति। (वाक्य सुधारा)

Or/ किंवा

१. पुत्ता गेहं पविसन्ति। (वचन बदला)
२. सुरियस्सा आलोके भुमियं पतन्ति। (वाक्य सुधारा)
३. मयं गामं गच्छाम। (एकवचनात बदला)
४. वाणिजो सकटेहि सह गामं गच्छति। (भूतकाळात बदला)
५. खत्तिया खग्गेन नरं पहरन्तु। (वर्तमानकाळात बदला)

६. धिवरा पिटकेहि मच्छे आहरन्ति । (भविष्यकाळात बदला)

७.(फळे) खादितुं मक्कटा रूक्खेसु चरन्ति । (पालित कर्ता लिहा)

(B) Write an essay from **any one** group.

खालील पैकी कोणत्याही एका गटातून पालित निबंध लिहा .

(i) बुद्धो भगवा,

(ii) चत्तारि अरिय सच्चानि

Or/ किंवा

(i) विपस्सना,

(ii) तिपिटक

Q. 5. (A) Match the following pairs. (खालील जोड्या जुळवा.)

[15]

१. कम्म	निसीदन
२. आसन	किच्च
३. उदकं	भत्तं
४. ओदनं	नीर

Or/ किंवा

१. कुसल	अधो
२. खुद्दक	छाया
३. उपरि	अकुसल
४. उण्ण	महन्त

B) Fill in the blanks – (रिकाम्या जागा भरा)

१. माणवो आचरियस्स सन्तिके धम्मं ।
२. मनुस्सानं पिटकम्हा मच्छे आहरिस्सन्ति ।
३. खादितुं सकुणा वने चरन्ति ।
४. समणो आसने निसीदीत्वा उपासकेन सद्धि ।

Or/ किंवा

१. वाणिजेहि सद्धि कथेत्वा धज्जं विक्किणाम ।
२. भूपालस्स आसनानि धोवन्ति ।
३. त्वं उडेन्त सुवं दिस्वा गणिहतुं ।
४. अहं समणेहि पज्जे ।
